

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 6. In Picenum aduecta Recinetensem insidet syluam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

*In Picenum aduecta Recinetensem insidet syluam.**Cap. V I.**Præp. Ter.
Hier. Ang.*

CAeleste autem hoc donum mira opportunitate trã-
missum Italiae est, anno M. CC. XCIII I. qua
tempestate funestis Velforum, Gibellinorumque factio-
nibus diuisa, odijs, bellisque plusquam civilibus tota fla-
grabat. Igitur ipso interregno, quo Bonifacius VIII.
Pont. Max. creatus est, Quarto Id. Decembris, insigni ac
sempiternae memoriae commendando die, Virgo Deipara
pacem, salutemque Italiae ferens in Piceno suae domui se-
dem optauit. Picenum regio Italiae est haud ignobilis, &
satis opulenta, e regione Dalmatiae sita, interiecto Adria-
tico mari, quod etiam superum appellatur. Ergo sacro-
sancta domus e Dalmatia trans Adriaticum finum (qua
traiectus patet millia passuum ferme C.) in Picenum de-
lata, consedit in Recinetensis agri sylua, mille circiter
passus a mari. Ea sylua matrone cuiusdam Recinetensis
erat diuitis iuxta, piaque Lauretae nomen fuit. Cuius de-
inde nomine Lauretana aedes appellata immortalem vi-
cissim reddidit celebritatem ei, vnde nomen acceperat.
Tenet fama (nec vana est fides) venienti Deiparae domi-
cilio arbores obuias, velut venerabundas inclinasse se:
ac deinde pronas perstitisse, quoad æuo, ventis, ferro
procumberent: Proinde dum staret nemus (quod hodie
excisum est) inclinatas ad aedis aduentum, longo ordine
arbores monstrari solitas peregrinis, tanti miraculi testes.
Recens est adhuc memoria. Narrauit mihi haud dubia
fide vir, abse complures illarum arborum non fere am-
plius viginti ab hinc annis, nec semel, nec sine admira-
tione conspectas: toto videlicet trunco pronas eas fuisse,
ac proclinas versus mare, qua sacrosancta Domus in-
destinatam syluae sedem sublimis inuecta transferat: Eas-
dem

*Arbores ad
S. aedis ad-
uentum in-
clinantur.*

dem porro arbores, exciso etiam saltu superstites diu fuisse, religione tutante. Demum annis ab hinc circiter xx. rusticorum accolarum inscitia cæfas, ne impedimento arationi forent. Intempesta nox erat, cum Virginis domus vacuum sylvæ spatium insedit. Custodiebant tum armenta Recinetensium in proximo saltu pastores, diuisis inter se de more vigilijs; cum subito lux sacræ circumfusa domui excubantium oculos eò repente conuertit. Mirum eis videri, nouum in solitudine illa tectum, & quidem luce conspicuum subito extitisse. Et fuit inter eos, qui eam cõspexisse se diceret, cum sublimis supra mare ferretur. Igitur socijs ad spectaculum excitatis, primò multa inter se (vt est admirantium mos) sciscitari: inde mutuis se vocibus ad rem explorandam accendere: omnesque pariter id quod erat, coniectare coeperunt, ibi aliquid esse diuini. Accedunt, tectum subeunt. Limen ingressi cohorrescere primum animos, mox inusitata quadam dulcedine perfundi sentiunt. Itaque venerabundi precibus reliquã exegere noctem, quæcumque sub tecto erant, intentius contemplantes. Prima inde luce, ex ijs nonnulli Recinetum (aberat ab eo loco millia passuum ferme quatuor) iter intendunt: quæ viderint dominis nunciant. Tota res primo ob authorum simplicitatem, cum ipsis authoribus spreta; vana scilicet ab eis afferri, & fortasse obiectam in somnis imaginem. Pastoribus deinde omni asseueratione affirmantibus, enimvero oculos facturos fidem, si velent; domini magis velle credere, quàm audere. Ad vltimum, ne aut creditum temere tam insolitum miraculũ rusticorum hominum testimonio, aut pro vano prætermisum, quod verum esset, ipsorum incuria videretur; illis comites addunt se, quid tandem rei foret exploraturi. Vbi ventum est in demonstratum nemoris locum, & pastorum fides extitit; vix fatis oculis, vix sibi quisque credebatur. Certe illam ædem ibi nunquam antea visam; nec recens conditam, quod eius vetustas satis ostendat. diu-

nitus

Recineten-
sium cōcur-
sus.

nitus utique aliunde aduectam, aut cælo delapsam. Talia admirabundi inter se mussitantes propius accedunt: tectum cernunt non tam specie, quã antiquitate insigne. mirantur adeo vetustum ædificium stare nullis innixum fundamentis, nullis suffultum adminiculis. Mox suspensis animis limen intrant. B. Virginem Iesum puerum manibus complexam supplices venerantur. Nec pietatis defuit fructus. tantus repente eos lætitiæ mistus horror incessit, nusquam ut in omni vita præsentius Dei numen, sensisse se dicerent. Confestim igitur in urbem citato recurrunt gradu, diuinum munus inter se sibi, & patriæ gratulantes. Præcipuum Lauretæ matronæ gaudium fuit, cuius saltum diuina illa ædes infederat. Ut primum urbē tanti miraculi fama peruasit; velut signo dato, mirus hominum cuiusque ordinis, ac generis insolito spectaculo oculos implere cupientium concursus fieri in syluam. Non pueri, non puellæ, non senes, non debiles domi continere se posse. Aegri quoque relictis grabatis, adrepere, visendi cupiditate, ut sit, vires subministrante. Plerique impetu quodam ardoris ruentes certatim ante alios prouolabant, ut tale spectaculum oculis capefferent primi. Quo propius perueniendi spes admouebatur, hoc magis concurrentium multitudo, visendique cupido crescebat. Vbi vero sacrosancta sedes, cuius conspectum rami arborum interseperant, in apertiolem saltum ingressis subito apparuit; confestim omnes in vnum conuolare coeperunt. tantique vndique ex syluæ semitis repente concursus facti, adire, contingere, osculari sanctos parietes cupientium, ut se mutuo prementes pene alij super alios corruerent. In augustæ sedis ingressu, dum venerabundi salutant Virginem, ingenti religione perfusi lacrymarum vim profundunt; consilia ineunt melioris vitæ: ab eo loco diuelli nequeunt. Inter hæc ingentes vndique agrorum præcipuè, ac debilium clamores exaudiri, confusis vocibus patronam, matrem, cæli reginam, Dei parentem appellan-

pellantium : valetudinemque ac sanitatem crebris exposcentium precibus . Nec voces vanæ , nec preces irritæ cadebant . Protinus depulsis morbis , restitutisque viribus multorum , diuina vis exitit . Tum vero ingeminari clamor cœptus agentium Deo ac Virgini grates , & cœlestem vim , opemque prædicantium in se ipsis expertam . Ergo , vt Recinetensibus diuinæ lux liberalitatis affulsit ; certatim sanctissimæ Virginis cella coli ab eis , celebrarique cœpta est . Sed priuata inter publicos honores , Lauretæ studia eminebant : ex quo Aedi Lauretanæ deinde nomē factum . Fama interim (qua nihil talibus in rebus est celerius) ad finitimos populos discurret , Lauretanam ædem miraculis inclytam ferens . Extemplo igitur , prout suamque religio , aut necessitas stimulabat , ad nemus accurrere , adducere , aut deferre ægros necessitudine aliqua iunctos , opem poscere , vota facere cœperunt . Voti eos compotes fuisse , & ipsorum Deo , ac Deiparæ grates agentium voces , & votiæ deinde tabellæ de parietibus vulgo suspensæ docebant . Facilis quippe , ac potens patrona Dei mater apud Deum erat : quæ , & viam impetraturis ostenderet , & vltro opem , salutemque supplicibus impetraret . Porrò confluentium populorum religionem commendabat loci solitudo . Nulla tum erat in sylua domus , nullum hospitium , nullum saltem receptaculum , præter arbores , quæ nudatæ per hyemem frondibus , tectum peregrinis parum hospitale præbebant . Videres homines , etiam opulentos domi suæ , ac delicatos pernoctare sub dio , quamuis infesta imbribus , frigoribus , niuibus , tempestate : populos per contubernia diuisos circa sanctissimam ædem super herbam inter arbores vesci : hūmque cubantes , quæ somnum , aut quietem capere , quæ psalmos , hymnosque modulari sine vlllo prorsus , aut ferarum , aut latronum metu . adeo incensa pietas omnia incommoda periculaque vincebat .

Laureta syl
uz domina
Lauretænæ
ædi nomen
dedit.

E syl-